

Голас Рацзімы

№ 28 (1241)

ЛІПЕНЬ 1974 г.

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА

ПА КУЛЬТУРНЫХ СУР'ЯХ І СУВАЧЫНКАМІ ЗА РУБЕЖОМ

ГОД ВЫДАННЯ 19-ТЫ

ЦАНА 2 КАП.

СКАРБЫ НА КНІЖНЫХ ПАЛІЦАХ

У лютым — сакавіку 1973 года бібліятэчныя работнікі краіны наладзілі выбарачнае апытанне сельскага насельніцтва ССРСР, каб высветліць распаўсюджанне чытання і друкаваных крыніц на вёсцы. Вынікі апытання, якое праводзілася ва ўсіх саюзных рэспубліках, у тым ліку і сярод народаў, атрымаўшых пісьменнасць толькі пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі, сведчаць, што 87 працэнтаў сельскіх жыхароў старэй за 7 год могуць быць аднесены да катэгорыі чытачоў.

Цікавыя даныя атрыманы ў нашай рэспубліцы. З апытаных сямей 91 працэнт выпісваюць газеты, 75 працэнтаў — часопісы, 56 працэнтаў маюць хатнія бібліятэкі, прычым амаль чвэрць гэтых бібліятэк налічваюць па 100 і больш кніг. Да таго ж 70 працэнтаў апытаных карыстаюцца грамадскімі бібліятэкамі.

Сапраўды, чытаюць у нас шмат і ў горадзе, і ў вёсцы. Чытаюць мастацкую і грамадска-палітычную літаратуру, навукова-тэхнічную і сельскагаспадарчую, кнігі па мастацтву і гісторыі, па выхаванню і спорту. Чытаюць, каб атрымаць асалоду ад мастацкага твора, набыць новыя веды і павысіць кваліфікацыю, каб быць цікавым суб'яднікам і рознабакова развітым чалавекам.

У кожны дом прыйшло радыё, шырока распаўсюдзілася тэлебачанне, а попыт на кнігу не толькі не зменшыўся, а ўзрастае з кожным днём. Бібліятэчныя работнікі адзначаюць, што экранізацыя літаратурных твораў выклікае павышаную цікавасць чытачоў да гэтых кніг. Пасля трансляцыі па тэлебачанні такіх фільмаў, як «Вайна і мір», «Сага пра Фарсайтаў», «Людзі на балоце», «Семнаццаць імгненняў вясны», у бібліятэках адразу ж разбіраліся аднайменныя творы Л. Талстога, Д. Голсуарсі, І. Мележа, Ю. Сямёнава.

СССР трымае займае першае месца сярод краін свету па колькасці выдаваемых кніг. Толькі ў Беларусі летась было выпушчана 2 600 кніг і брашур агульным тыражом 30 мільёнаў экзэмпляраў. Але попыт на кнігі расце з яшчэ большай хуткасцю і набыць у кнігарні ўсё, што цікавіць чытачоў, часам вельмі складана. Выйсцём грамадская бібліятэка. Тут заўсёды можна знайсці патрэбную кнігу, а рэдкае выданне атрымаць у чытальнай зале.

У Савецкім Саюзе 360 тысячамі бібліятэк з кніжным фондам у 3,3 мільярда экзэмпляраў карыстаюцца больш за 180 мільёнаў чытачоў. Сістэма бібліятэчнага абслугоўвання ахоплівае ўсе галіны народнай гаспадаркі, усе навучальныя ўстановы, усе населеныя пункты краіны.

У 1910 годзе, неўзабаве пасля смерці Льва Талстога, група мінчан на чале з вядомым урачом Ф. Ульянавым звярнулася да губернатара з прашэннем адкрыць у горадзе масавую бібліятэку імя вялікага пісьменніка. Толькі ў канцы 1911

года ў арэндаваным прыватным доме пачала працаваць невялікая чытальная зала. А ў 1912 годзе 200 чытачоў бібліятэкі карысталіся ўсяго 600 кнігамі. І не бясплатна: за кожнае наведванне — адну капейку. Такая ж пакутлівая гісторыя стварэння і іншых нешматлікіх бібліятэк у дарэвалюцыйнай Беларусі.

Зараз у нашай рэспубліцы працуюць 28 358 бібліятэк. Гэта ўніверсальныя рэспубліканскія і абласныя бібліятэкі, навуковыя, галіновыя, тэхнічныя,

бібліятэкі навукова-даследчых і навучальных устаноў, масавыя бібліятэкі сістэмы Міністэрства культуры БССР. На іх паліцах сабраны велізарны кніжны скарб — 125 мільёнаў тамоў. Цэлая армія бібліятэчных работнікаў працуе дзеля таго, каб гэта багацце было цалкам выкарыстана чытачамі.

Бібліятэка, асабліва масавая, — выдатная школа выхавання. Калі чытач навуковай бібліятэкі, часцей за ўсё дыпламаваны спецыяліст, дакладна ведае, якое выданне яму патрэбна, то

наведвальнік масавай бібліятэкі часам просіць: «Дайце што-небудзь пачытаць». Улічваючы ўзрост і прафесію такога чытача, бібліятэкар паступова прыхвочвае яго да мэтанакіраванага чытання, дапамагае парадамі, складае план па якой-небудзь тэме. Так, у Пінскай гарадской бібліятэцы для швачкі фабрыкі імя Крупскай Л. Татусь быў складзены план чытання па тэме «Краіны свету». І наведвальніца з вялікім задавальненнем прачытала кнігі Ігнацьева «Амазонка вачы-

ма маскве», Хантава «Паляўнічы», творы Хердзала і іншыя. Вучань слесара П. Вялічка па рэкамендацыі бібліятэкара прачытаў кнігі «Агульны курс слясарнай справы» і «Падручнік па слясарнай справе», што дапамагло яму авалодаць спецыяльнасцю.

Бібліятэкары не чакаюць, пакуль чытач прыдзе па неабходную кнігу. Работнікі той жа Пінскай бібліятэкі, пракансультаваўшыся ў спецыялістаў, падбіраюць навукова-тэхнічную літаратуру па вытворчасці трыкатажу і накіроўваюць інфармацыю аб ёй у цэхі камбіната.

Вялікае развіццё ў рэспубліцы ў апошнія гады атрымалі тэхнічныя бібліятэкі на прадпрыемствах і ва ўстановах. Колькасць іх з 49 у 1961 годзе ўзрасла да 300 у 1974 годзе. Задача тэхнічных бібліятэк — распаўсюджванне дасягненняў навукі, тэхнікі, перадавога вопыту.

Бібліятэкамі Беларусі вядзецца значная навукова-даследчая работа ў галіне бібліятэказнаўства і бібліяграфіі. Цэнтрам гэтай работы з'яўляецца буйнейшае кнігасховішча рэспублікі — Дзяржаўная бібліятэка БССР імя Леніна.

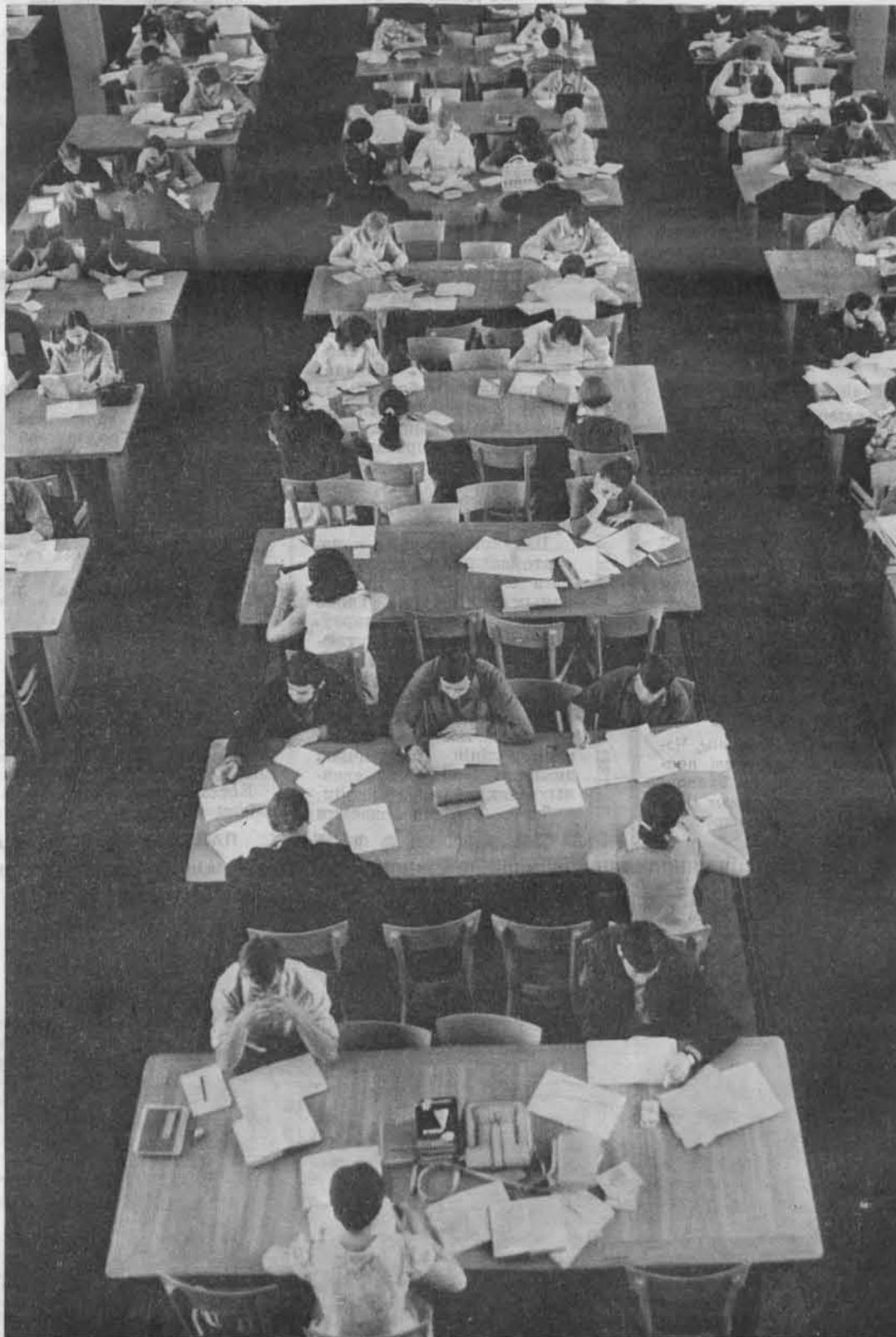
Увага да бібліятэк і метадаў іх работы — гэта ўвага да духоўнага росту чалавека, таму бібліятэчная справа, якая актыўна дапамагае выкарыстоўваць велізарныя кніжныя багацці для адукацыі і выхавання новага чалавека, для паскарэння тэхнічнага прагрэсу, увесь час удасканальваецца.

Нядаўна Цэнтральны Камітэт КПСС прыняў пастанову «Аб павышэнні ролі бібліятэк у камуністычным выхаванні працоўных і навукова-тэхнічным прагрэсе», у якой наменчаны канкрэтныя меры па павышэнню бібліятэчнага абслугоўвання. У прыватнасці, у 1974—80 гадах будзе праведзена цэнтралізацыя дзяржаўных масавых бібліятэк. Маленкія бібліятэкі стануць філіяламі вялікіх гарадскіх і раённых з агульным кніжным фондам, цэнтралізаванымі камплектаваннем і апрацоўкай літаратуры. Узбудыненне бібліятэчнай сеткі ў нашай рэспубліцы ўжо распачата.

У многіх бібліятэках утварыліся запасы кніг, што мала выкарыстоўваюцца. Гэтую літаратуру атрымаюць бібліятэкі-дэпазітары, якія ў выпадку неабходнасці па міжбібліятэчнаму абанемента накіроўваюць патрэбную кнігу ў любы адрас. Бібліятэка-дэпазітарый будзе створана і ў Мінску.

Пастановай Прудгледжана пашырэнне выпуску кніг бібліятэчнай серыі тыражамі, якія цалкам задаволяць патрэбы масавых бібліятэк, паляпшэнне падрыхтоўкі бібліятэчных кадраў, павелічэнне вытворчасці бібліятэчнага абсталявання і т. д.

Ажыццяўленне ўсіх гэтых мерапрыемстваў удасканаліць савецкую бібліятэчную сістэму, будзе садзейнічаць далейшаму распаўсюджванню кнігі — аднаго з найбольш важных сродкаў прагрэсу.

У адной з чытальных залаў Дзяржаўнай бібліятэкі БССР імя Леніна.

Фота Ю. ІВАНОВА і У. МЯЖЭВІЧА.

УЛ. ПРАСНОЎСЬКАЯ
ГОС 6-КА ИМ ЛЕНИНА

ХІМІЧНЫ ЦЭХ РЭСПУБЛІКІ

АБ РАЗВІЦЦІ ХІМІЧНАЙ ІНДУСТРЫІ КАРЭСПАНДЭНТУ БЕЛТА РАСКАЗВАЕ НАЧАЛЬНІК АДДЕЛА ХІМІЧНАЙ І НАФТАВАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ ДЗЯРЖПЛАНА БССР ГЕНРЫХ ЦЫВІНСКІ.

— Чарговым віду прадукцыі Гродзенскага хімічнага камбіната — крышталічнаму карбаміду — нядаўна прысвоены Знак якасці. Гэта азотутрымліваючае рэчыва выкарыстоўваецца ў асноўным як угнаенне, ідзе таксама на корм жывёле, служыць сыравінай для вытворчасці пластмас, клею, лакаў. Цяпер 70 працэнтаў выпускаемых на камбінаце мінеральных угнаенняў маюць вышэйшую дзяржаўную атэстацыю. Дасягнуць такіх паказчыкаў на прадпрыемстве змаглі дзякуючы выкарыстанню навішага абсталявання і перадавых тэхналагічных працэсаў. Будаўніцтва іменна такіх, сучасных у тэхнічных адносінах прадпрыемстваў, характэрна для хімічнай прамысловасці Беларусі, якая развіваецца хуткімі тэмпамі.

Вядома, што хімічнай індустрыі належыць вялікая роля ў пабудове матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму. Як адзначалася ў Справаздачным дакладзе ЦК КПСС XXIV з'езду партыі, хімізацыя народнай гаспадаркі — гэта магутны рычаг павышэння эфектыўнасці грамадскай вытворчасці. Для нашай рэспублікі, народная гаспадарка якой была разбурана ў выніку гітлераўскага нашэсця, гэта прагрэсіўная галіна мела асаблівае значэнне. Вялікую патрэбнасць у хімічнай прадукцыі адчувала не толькі прамысловасць, але і сельская гаспадарка. Пры размяшчэнні ў рэспубліцы новых прадпрыемстваў ўлічваліся таксама значныя запасы нафты, газу, торфу, а ў перспектыве — каменнага вугалю і гаручых сланцаў.

— Генрых Вячаславіч, раскажыце, калі ласка, аб найбольш буйных хімічных прадпрыемствах, пабудаваных у Беларусі пасля Вялікай Айчыннай вайны.

— У 1958 годзе недалёка ад Старобіна пачалося будаўніцтва магутнага калійнага камбіната, а праз два гады былі выдадзены на-гара першыя тоны сільвінту. Цяпер у страі тры рудаўпраўленні, якія ўваходзяць у камбінат «Беларуськалій». Наша рэспубліка выдае амаль палавіну калійных угнаенняў, што атрымліваюцца ў краіне.

Затым увайшоў у строй Гродзенскі хімічны камбінат, які аб'ядноўвае цяпер некалькі вытворчасцей. Спачатку тут выпускалі толькі азотныя ўгнаенні: аміячную селетру, карбамід, аміячную ваду. Вытворчасць капралактаму пачала даваць прадук-

цыю ў 1970 годзе. Яе магутнасць дасягнула цяпер 50 тысяч тон у год. З гэтай колькасці капралактаму можна выпусціць 400 мільянаў квадратных метраў дынавых вырабаў.

У 1965 годзе выдаў першую прадукцыю — серную кіслату — Гомельскі хімічны завод, першынец нашай прамысловасці фосфарных угнаенняў. Двойны суперфасфат, што выпускаецца цяпер на заводзе, прыгодны для любой глебы і пад любы культуры.

На базе Полацкага нафтаперапрацоўчага завода ўведзена ў дзеянне першая чарга і працягвае будавацца другая чарга буйнога хімічнага камбіната па вытворчасці поліэтылену, сінтэтычнага валакна і іншых прадуктаў.

І, нарэшце, Магілёўскі камбінат сінтэтычнага валакна — самае буйное ў краіне прадпрыемства па выпуску лаўсану-штэпелю і лаўсану-шоўку. Першая яго чарга — у страі. З выходам на праектную магутнасць камбінат будзе даваць гэтай прадукцыі ў пяць разоў больш, чым выпускалася яе ў 1968 годзе ў краіне. Такім чынам, за пасляваенныя гады ў Беларусі створана прамысловасць па вытворчасці хімічных валакнаў.

— Як развіваюцца іншыя напрамкі хімічнай прамысловасці нашай рэспублікі?

— Вялікая ўвага ўдзяляецца вытворчасці шын і гума-тэхнічных вырабаў. Прадпрыемствы гэтага профілю ёсць у Бабруйску, Барысаве, Крычаве, Магілёве. У 1960 годзе ў Дукоры каля Мінска па распрацоўках беларускіх вучоных спраектавана і пабудавана першае ў краіне прадпрыемства па вытворчасці з торфу чорнага воску, які неабходны ў металургіі, пры вырабе і апрацоўцы скуры, паперы, лёгкаплаўкіх сумесей.

За час пасля майскага (1958 г.) Пленума ЦК КПСС, які паклаў пачатак інтэнсіўнаму развіццю гэтай галіны, у Беларусі выраслі яшчэ некалькі буйных хімічных заводаў: у Барысаве — пластмасавых вырабаў, Лідзе — лакафарбавы, Брэсце — бытавой хіміі, у Полацку — завод шкловалакна. Выканаўшы грандыёзную праграму восьмай пяцігодкі, рэспубліка стварыла рад важных хімічных вытворчасцей, якія забяспечваюць патрэбы сельскай гаспадаркі, транспарту, прыборабудаўнічай, радыётэхнічнай, лёгкай прамысловасці, будаўнічай індустрыі.

За пяцігоддзе вытворчасць хімічных валакнаў павялічылася ў 2,7 раза, тавараў бытавой хіміі — у 2,3 раза, лакаў і фарбаў — у 6 разоў. Цяпер Беларусь дае 19 працэнтаў агульнасаюзнай вытворчасці поліэтылену, каля 13 працэнтаў мінеральных угнаенняў, больш за 16 працэнтаў хімічных валакнаў.

— Якія перспектывы развіцця хімічнай прамысловасці рэспублікі?

— Галоўная ўвага звяртаецца на далейшы рост вытворчасці мінеральных угнаенняў, хімічных валакнаў, гума-тэхнічных вырабаў, пластычных мас, лакаў, фарбаў. У дзевятай пяцігодцы аб'ём вытворчасці прадукцыі хімічнай і нафтахімічнай прамысловасці павялічыцца больш чым у 2,6 раза. Пры гэтым выпуск мінеральных угнаенняў узрасце ў 1,7 раза, хімічных валакнаў — у 2,4 раза, сінтэтычных смол і пластмас — у 2,9 раза. Будзе завершана будаўніцтва Беларускага шыннага камбіната, Лідскага лакафарбавага завода, Брэсцкага завода бытавой хіміі, працянецца ўзвядзенне Магілёўскага камбіната. У Салігорску будзеца чацвёрты калійны камбінат, у Гродна — завод бронанавага валакна.

Беларускія шынны камбінат разлічаны на выпуск прадукцыі шырокага асартыменту — ад пакрышак для «малалітражак» да шын для вялікагрузных машын. Калектыў гэтага камбіната дэ-ржэмінава забяспечыў аса-енне магутнасцей першай і другой чаргі вытворчасці буйнагабарытных шын.

Над Прыпяццю расце пуская будоўля пяцігодкі — Мазырскай нафтаперапрацоўчы завод. Сыравінай для яго паслужыць беларуская нафта. Тут, на камсамольска-маладзёжнай будоўлі, натхнёна працуюць юнкі і дзяўчаты 12 нацыянальнасцей нашай краіны. Мантажнікі паднялі і ўстанавілі на фундамент апошняю 140-тонную калону асноўнай тэхналагічнай устаноўкі. Шматлікія калектыў абавязаны завяршыць будаўніцтва першай чаргі нафтагіганта да 20 верасня, на дэкаду раней планаванага задання.

Новая галіна рэспублікі ў перспектыве папоўніцца многімі прадпрыемствамі, павялічыцца асартымент, палепшыцца якасць прадукцыі. Хімічная індустрыя Беларусі па-ранейшаму будзе развівацца апераджальнымі тэмпамі, стане адной з вядучых галін усяго прамысловага комплексу рэспублікі.

Над Беларускай Палессею — ажурныя вышкі буровых устаноў. Раскрываючы тайны падземных кладовых, геологі ўсё далей адходзяць ад першага ў рэспубліцы нафтавага месцанараджэння — Рэчыцкага.
НА ЗДЫМКУ: галоўны геолог Рэчыцкай экспедыцыі Анатоль КАРАТАЕЎ (злева) і пілот верталёта Эдуард КАЗАКОЎ удакладняюць маршрут аблёту буровых.

Фота Ч. МЕЗІНА.

ЯК МЫ САМАЛЁТ ЗБІЛІ

Было гэта трыццаць гадоў назад... Я, чатырнаццацігадовы падлетак і сірата — бацьку майго, начальніка чыгуначнай міліцыі ў Брэсце, забілі немцы, — ваяваў у складзе партызанскага атрада імя Шчорса на Брэстчыне. Аднойчы начальнік разведкі атрада Павел Гузнаў узяў мяне з сабой, каб ехаць са Сварыні ў вёску Повіць. Паехала нас сем чалавек.

Мы пабылі ў Повіці, потым накіраваліся ў Дзівін. Там на Повіцкай вуліцы сабралася многа народу. Палітрук узвода разведкі Уладзімір Пятроў прачытаў людзям зводку Савінфармбюро, і мы рушылі далей.

Раптам з боку Кобрына паказаўся нямецкі самалёт. Ён праляцеў над намі і скінуў лістоўкі. Гузнаў скамандаваў Цімафею Лаўрынаву: «Бяжыце і падыміце пару штук. Што яны, там пішучы!» Разведчыкі пабеглі, але лістоўкі вецер панёс на балота, і таму хлопцы вярнуліся ні з чым. Тады Гузнаў мне: «Пусці ракету — паедзем далей». Я выстраліў чырвоную ракету, і партызаны пачалі збірацца.

Якраз у гэты час да нас стаў падлятаць той самы самалёт. Цяпер ён спусціўся нізка. Гузнаў даў каманду: «Агоны!» Мы сталі страляць па ім з вінтовак і аўтаматаў. Стралаў са сваёй вінтоўкі і я. Самалёт зачхаў, і матор яго заглох. Ён спускаўся ўсё ніжэй, ніжэй і сеў у кустах.

Тут мы і прышпорылі сваіх коней у напрамку да самалёта: адны пачалі заходзіць справа, другія — злева, а мы з Гузнавым і Карыцічам паскакалі напрасткі. Наблізіліся да самалёта і спешыліся. Бачым — бягуць два немцы, лётчыкі. І з аўтаматаў адстрэльваюцца. Адзін аказаўся спрытнейшы — дабег да старога гумна (там, мусціць, быў хутар). А другі схавалася за стог сена. Мы з Гузнавым — да стого. «Хальт!» — крычым. — Здавайся!» А ён, паразіт, як паласне з аўтамата — кулі леглі побач, мяне аж зямлей абсыпала. Але паўзём да яго! Першым кіннуўся на лётчыка Улас Лаўранюк і як упёк яму ў падбародак прыкладам! За ім і мы з Гузнавым падскочылі.

А што сталася з другім лётчыкам? Як потым мы даведаліся ў Кобрыне, яго забілі партызаны ў вёсцы Хававічы.

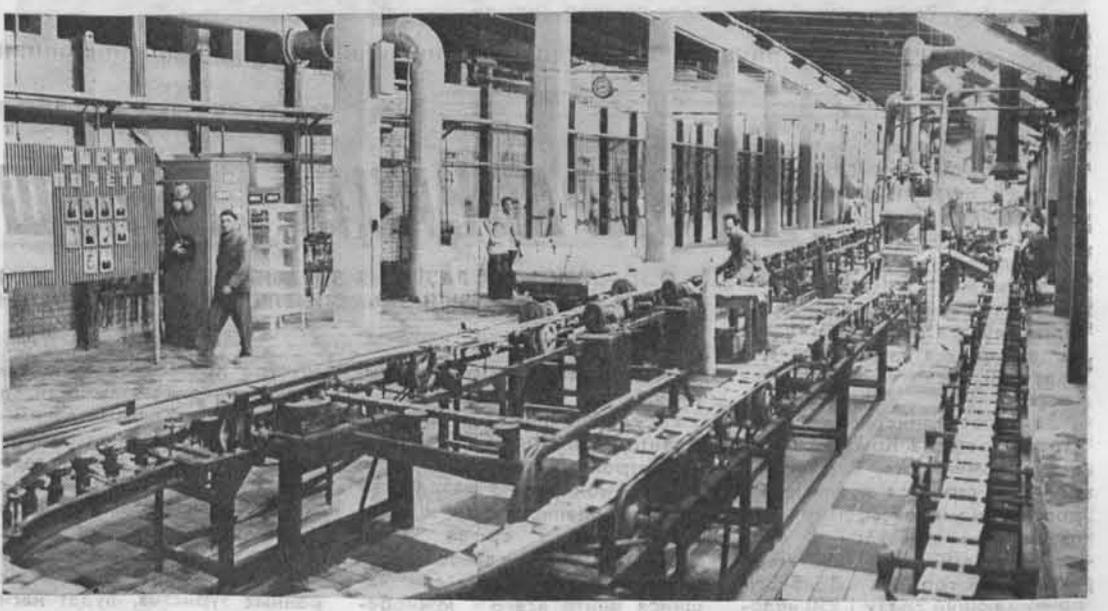
Калі наша група прыйшла ў атрад, камандзір партызан, а камісар Васіль Несцяранка аб'явіў нам падзяку. Мяне ж за ўдзел у збіцці самалёта ўзнагародзілі аўтаматам. Я ўзрадаваўся, што буду мець такую зброю, як і камандзір. Але з тым аўтаматам доўга паваяваць не прыйшлося — неўзабаве атрад злучыўся з Савецкай Арміяй.

В. ВАРАБ'ЁУ,
былы партызан.

МУЗЕЙ У ШКОЛЕ

Музей Д. Карбышава створаны ў мінскай сярэдняй школе № 116, піянерская дружына якой носіць імя героя. Школьнікі сабралі багаты матэрыял аб легендарным савецкім генерале. Тут фатаграфіі, пісьмы былога ваеннапалоннага В. Паўленкі з горада Фрунзе, які 849 дзён правёў у лагера смерці Маутхаўзене, чужым уцалеў і данёс да нас праўду аб апошніх днях героя. Побач з дакументамі і ўспамінамі тых, хто працаваў разам з Карбышавым, беражліва захоўваецца жменя зямлі з далёкага Омска, дзе нарадзіўся генерал.

У чэрвені 1941 генерал-лейтэнант Д. Карбышаў прыбыў у Беларусь для правяркі абарончых збудаванняў уздоўж заходніх граніц нашай Радзімы. У час пераправы цераз Дняпр ён быў паранены і трапіў у палон.

Мінскі камбінат будаўнічых матэрыялаў — вядучае ў рэспубліцы прадпрыемства па вытворчасці керамічнай, мятлахскай аблічовай і каляровай глазураванай пліткі, мінеральнай ваты, руберойду і іншых матэрыялаў. Толькі керамічных фасадных плітак ён выпускае звыш пяцідзсяці расфарбовак.
Павелічэнню вытворчасці, расшырэнню асартыменту, павышэнню якасці вырабаў на камбінаце ў многім садзейнічаюць пастаяннае ўкараненне новых тэхналагічных працэсаў, механізацыя, аўтаматызацыя вытворчасці, творчасць наватараў.
НА ЗДЫМКУ: канвеечныя лініі цэха каляровых керамічных плітак.

Фота Г. УСЛАВА і А. НИКАЛЕВА.

Л. ФРЫД.

ЛЮДЗІ ТРОХ ПАКАЛЕННЯЎ

БАЦЬКОЎСКІ НАКАЗ

Надарылася так, што ў Беларусь Настасся Седа прыехала пасля смерці свайго бацькі. Стары Усцін сам спадзяваўся наведваць родную вёску Купіцк, прайсціся па ціхіх вулачках старадаўняга Навагрудка. Але здароўе горшала з кожным днём, і калісьці магутны арганізм ужо не мог справіцца з хваробай. Перад смерцю бацька сказаў Настасся: «Едзь, дачушка, у Беларусь. Хачу, каб і ты сама і дзеці твае ведалі, адкуль мы пайшлі».

Ніколі раней Настасся не была ў гэтай краіне. І ўсё ж недзе глыбока ў сэрцы ўвесь час жыў вобраз Белай Русі, пра якую яна шмат чула ад бацькоў. Настасся Усцінаўна расказала:

— Аб тым, што самалёт, на якім мы ляцелі з Нью-Йорка ў Маскву, пралятае над Беларуссю, мне сказаў кіраўнік групы Вальтэр Дубіна. Я паглядзела ўніз: палі, лясы, тоненькія стужкі рэк, лясцікі азёр. Здавалася б, звычайны пейзаж. Але раптам мільганула думка: гэта ж радзіма маіх бацькоў, тут яны жылі раней. Сэрца маё забілася моцна-моцна, і я заплакала.

Потым, калі група была ў Маскве, Валгаградзе, Ленінградзе, Кіеве, Настасся Седа разам з іншымі турыстамі ездзіла на экскурсіі, наведвала музеі, але ў думках была ўжо ў Беларусі.

— Я ведала, што тут у бацькоў засталіся родныя і блізкія. — гаварыла яна — І, вядома, спадзявалася ўбачыць іх. Толькі не ўяўляла, што мяне тут сустрэнуць так цёпла і сардэчна!

Не цяжка зразумець радасць і здзіўленне гэтай жанчыны і іншых амерыканскіх турыстаў. Многія з іх гадаваліся і жывуць у свеце, дзе ўсё, нават адносіны людзей, вымяраецца на грошы. У Амерыцы, напрыклад, лічыцца зусім нармальным, калі маладыя, што жывуць у доме бацькоў, пложыць грошы як кватаранты. Ці калі сын у аўтобусе пложыць толькі за сябе, хоць едзе разам з бацькам. Пра такія выпадкі расказвалі самі турысты. Здавалася б, дробязі. Але такія прыклады сведчаць, што дух прадпрыемальніцтва, нажывы нярэдка ўрываецца ў ся-

мейныя адносіны і разбурае іх.

Вось чаму замежных гасцей здзіўляе чысціня адносін савецкіх людзей, іх сардэчнасць і добразычлівасць.

— Як сустрэлі нас, калі мы прыляцелі ў Мінск! — з захапленнем казалі Агафія Валадкевіч.

Я бачыў гэтую сустрэчу ў аэрапорце — мноства кветак, шчаслівыя ўсмешкі, моцныя абдымкі, пацалункі. А наперадзе гасцей чакала самае прыемнае — кожны, хто пажадаў наведваць родныя мясціны, атрымаў такую магчымасць.

Браты Антон і Іван Лавор, дачка Івана Таццяна Фантанета лабывалі ў Красным, дзе жывуць іх родныя і блізкія. Рыгор Валадкевіч гасціў некалькі дзён у вёсцы Логаўшчына Валожынскага раёна. Антон Разалюк сустракаўся са сваякамі ў вёсцы Запруджа. Сёстры Надзея Эмес і Софія Уокер, а таксама Марыя Клемер наведвалі Маладзечна.

І калі перад адлётам з Мінска ўсе зноў сабраліся разам, не было канца размоваў: усе абменьваліся ўражаннямі. Давяцца паслухаем некаторых з іх.

Рыгор ВАЛАДКЕВІЧ: Шасцідзесят доўгіх год чакаў я першай сустрэчы з Радзімай. І дачакаўся — летась з жонкай Агафіяй і дачкой Настай гасціў у родных мясцінах. Сёлета перад намі стаяў выбар — паехаць у Каліфорнію на вяселле да сына ці ў Савецкі Саюз. І мы выбралі...

Іван ЛАВОР: Мы з братам Антонам паехалі ў Амерыку ў канцы дваццатых гадоў і толькі цяпер зноў убачылі мясціны, дзе жылі раней. Убачылі і не пазналі, так усё перамянілася. Краснае — сапраўдны горад. А на месцы, дзе стаяў наш старэнькі домік, цяпер пабудаваны камбінат.

Марыя КЛЕМЕР: Я ўпершыню ў СССР. Перад ад'ездам многія пыталі ў мяне: «Чаму ты едзеш ў Савецкі Саюз?» Я адказвала: «Таму, што там — радзіма маіх бацькоў».

У кожнага з гэтых людзей былі свае матывы, каб прыехаць у нашу краіну і менавіта ў Беларусь: адных клікала родная зямля, другія

У МІНСКУ З 10 ПА 16 ЛІПЕНЯ ГАСЦІЛА ГРУПА ТУРЫСТАЎ СА ЗЛУЧАНЫХ ШТАТАЎ АМЕРЫКІ. СЯРОД ІХ BYЛІ ЗЕМЛЯКІ-БЕЛАРУСЫ. З ІМІ СУСТРАКАЎСЯ І ГУТАРЫЎ НАШ КАРЭСПАНДЭНТ, НАТАТКІ ЯКОГА МЫ ЗМЯШЧАЕМ НІЖЭЙ.

хацелі сваімі вачыма ўбачыць людзей, краіну, адкуль выйшлі іх продкі.

...Некалькі дзён гасціла ў вёсцы Купіцк Навагрудскага раёна амерыканская грамадзянка з беларускім імем Настасся. Місіс Седа не забыла бацькоўскі наказ.

ПАЛІТЫКА ДЗЕДА І УНУКА

У адным з чэрвеньскіх нумароў «Тонган дэйлі газет» быў апублікаван артыкул Кэці Сіменс, які пачынаўся такімі словамі: «Джэфры Астроўскі і яго дзядуля будуць праводзіць сваю ўласную знешнюю палітыку ў Савецкім Саюзе, пачынаючы з сепата, калі яны вылятаюць у Маскву...»

Далей журналістка паведамляла, што вучні адной сярэдняй школы горада Нортана напісалі 73 пісьмы да савецкіх равеснікаў. Копіі пісьмаў Вальтэр Дубіна павязе ў

Савецкі Саюз, куды ён едзе з групай амерыканскіх турыстаў. Пісьмы гэтыя містэр Дубіна мяркую перадаць савецкім піянерам.

Але паслухаем, што гаворыць сам Вальтэр Дубіна:

— Я прызджаю ў вашу краіну чацвёрты раз. Мне вельмі прыемна, што за апошнія гады адносіны паміж Савецкім Саюзам і Злучанымі Штатамі значна паляпшыліся, чаму ў значнай ступені спрыялі перагаворы паміж Генеральным сакратаром ЦК КПСС Леанідам Брэжневым і прэзідэнтам Злучаных Штатаў Амерыкі Рычардам Ніксанам. І гэта толькі пачатак. Працэс разрадкі трэба падтрымліваць і развіваць. Таму я лічу, што трэба рабіць усё магчымае, каб амерыканская моладзь лепш ведала духоўны свет савецкіх юнакоў і дзяўчат, іх клопаты і інтарэсы. І каб вашы маладыя людзі больш ведалі пра жыццё ў нашай краіне. Вось чаму я прывёз гэтыя пісьмы школь-

нікаў. Будучым прэзідэнтам Злучаных Штатаў стане хтосьці з сённяшніх дзяцей. Калі ім акажацца адзін з тых 73, што напісалі пісьмы, то, мне здаецца, паміж нашымі краінамі будзе больш узаема разумення. Мне прыемна ўсведамляць, што мая дзейнасць спрыяе паляпшэнню савецка-амерыканскіх адносін.

А што думае пра ўсё гэта адзінаццацігадовы Джэфры?

Ён поўнасьцю згодзен з тым, што гаворыць яго дзядуля. Ці будзе ён перапісвацца з савецкімі хлопчыкамі і дзяўчынкамі? Абавязкова. Вунь колькі ў яго ўжо адрасоў! А вось гэтыя ён толькі што атрымаў у піянерскім лагэры «Сасновы бор» пад Мінскам. Вядома, яму там спадабалася. У Амерыцы няма такіх лагэраў. О, ён з задавальненнем застаўся б у лагэры. Там такія ветлівыя хлопчыкі і дзяўчынкі. Як бы ён размаўляў з імі? Гэта ж зусім проста: ён ведае ўжо некалькі слоў па-руску, а Аня, з якой ён паспеў пасябраваць у лагэры, вельмі добра гаворыць па-англійску. І многія іншыя піянеры таксама. Так што мова — не праблема.

У сваім артыкуле амерыканская журналістка пісала, што містэр і місіс Дубіна маюць трох унукаў, але яны выбралі для паездкі менавіта Джэфры, бо ў яго самы лепшы апетыт. Што ж, магчыма, у такім падарожжы і гэта таксама важна. Але несумненна адно — Джэфры яўна пашчасціла: ён прыехаў у краіну, пра якую шмат чуў ад дзядулі з бабуляй і ад пра-дзёда Джона.

Некаторыя з турыстаў запісваюць свае ўражанні ў дзённік. А Джэфры — малое. У яго ёсць малюнак пра сустрэчу ў піянерскім лагэры, пра наведванне карціннай галерэі ў Мінску. А на адным з малюнкаў — Хатынь, дзе больш за трыццаць год назад нямецкімі захопнікамі былі знішчаны ўсе жыхары. Там загінулі і дзеці. Яшчэ ён бачыў Курган Славы і паднімаўся на яго — адтуль відаць вельмі прыгожыя панарамы. І калі яны вярнуцца дадому ў Злучаныя Штаты, Джэфры абавязкова пакажа свае малюнак сябрам і будзе доўгадоўга расказваць ім пра сваё падарожжа ў Савецкі Саюз, дзе ў яго цяпер шмат сяброў. Раскажа ім пра савецкіх піянераў, разам з якімі спяваў песню пра сонца, пра маму, пра мір — песню, якая аднолькава добра гучыць і на рускай, і на англійскай мовах.

Уладзімір МЯЛЕШКА.

Натан СЕНТАР, Марыя КЛЕМЕР, Стэла ДУБІНА і Джэфры АСТРОЎСКІ ў музеі Вялікай Айчыннай вайны.

Фота Л. ГЕОРГІЕВА.

На прасторах Родины

ЗДРАВНИЦЫ БОЛЬШОЙ ЯЛТЫ

О ПЕРСПЕКТИВАХ РАЗВИТИЯ ЗДРАВНИЦ ЮЖНОГО БЕРЕГА КРЫМА РАССКАЗЫВАЕТ ПЕРВЫЙ ЗАМЕСТИТЕЛЬ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ЯЛТИНСКОГО ГОРИСПОЛКОМА ИГОРЬ КОШЛЯК.

санаторные детские сады, кемпинги.

Государственный Комитет Совета Министров СССР по делам строительства объявил закрытый конкурс на разработку проекта планирования и застройки центра города Ялты. Ялта — курорт всесоюзного значения, исторически сложившийся центр всего южнобережья, и потому основной задачей проекта является формирование выразительного архитектурного облика города в органическом сочетании с живописным рельефом, открытым морским пространством, с парками и набережными.

Наиболее характерной тенденцией в сегодняшней архи-

тектуры Крыма является резкое увеличение этажности зданий. От пятиэтажных зданий мы переходим к десятиэтажным и выше. Так, уже в стадии завершения находится строительство шестнадцатиэтажного спального корпуса санатория «Ай-Даниль». Новая гостиница, предназначенная для иностранных туристов, будет насчитывать 17 этажей. Войдут в строй два десятиэтажных корпуса пансионата «Мисхор». Намечено сооружение высотного корпуса для санатория «Марат». Конечно, переход к повышенной этажности в Ялте связан с определенными трудностями, так как город расположен в сейсмически опасной

зоне — при строительстве многоэтажных зданий этот фактор учитывается в первую очередь.

— Какие еще новостройки появятся в девятой пятилетке в черте ялтинского курорта?

— Планы строительства обширные. Только в нынешнем году сдадут в эксплуатацию более тридцати зданий и сооружений, в том числе санаторный комплекс в Ай-Даниле, Дом ученых в Никитском ботаническом саду.

Канатная пассажирская дорога соединит поселок Мисхор с одной из вершин гряды Крымских гор — Ай-Петри. Многие стройки завершаются, другие лишь начинают свою

жизнь. Так, например, мы приступаем к строительству Музыкально-драматического театра в Ялте, гостиницы при автовокзале. В стадии проектирования находятся такие важные объекты, как высотное здание ялтинской турбазы и цирк-эквиариум. Кстати, он будет иметь арену со специальным бассейном для дельфинов. Новая троллейбусная линия свяжет Ялту с Ливадией. А набережная станет еще просторнее и красивее: грузовой порт будет вынесен за пределы города.

Курортные окрестности Ялты застраиваются столь же интенсивно: кемпинг в Гурзуфе, санаторный комплекс «Заря» за горой Кошка. Для этого же района проектируется целый ряд здравниц, которые одновременно смогут принимать 10 000 человек.

Светлана КАСИМОВА.

IN THE POLITBUREAU OF THE CPSU CENTRAL COMMITTEE, THE PRESIDUM OF THE USSR SUPREME SOVIET AND THE COUNCIL OF MINISTERS OF THE USSR

ON THE RESULTS OF THE THIRD SOVIET-AMERICAN SUMMIT MEETING

The Politbureau of the CPSU Central Committee, the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR and the Council of Ministers of the USSR examined the report by General Secretary of the CPSU Central Committee Comrade L. I. Brezhnev on the results of the third Soviet-American summit meeting and fully approved the activity of the Soviet Union's delegation and the political results of these talks that are of much importance for consolidation of relations between the USSR and the USA, for the cause of peace and international security.

The talks of General Secretary of the CPSU Central Committee Comrade L. I. Brezhnev, President of the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR Comrade N. V. Podgorny, Chairman of the Council of Ministers of the USSR Comrade A. N. Kosygin and Minister of Foreign Affairs of the USSR Comrade A. A. Gromyko with President Richard Nixon of the USA, held in the Soviet Union in the period from June 27 to July 3, 1974, are a new major contribution to improving Soviet-American relations, facilitate a further easing of international tension and the assertion in international relations of principles of peaceful coexistence of states with different social systems, this being in the interests of the people of the USSR and the USA, in the interests of strengthening peace in the whole world.

The Politbureau of the CPSU Central Committee, the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR and the Council of Ministers of the USSR note with satisfaction that a fundamental positive change in Soviet-American relations has taken place in the past two years, owing to the consistent implementation of the Peace Programme by the Party and the Soviet state.

Signed as a result of the first two meetings — in May 1972 in Moscow, and in June 1973 in the USA — were such documents of tremendous importance as the Basic Principles of Relations Between the USSR and the USA, the Agreement on the Prevention of Nuclear War, the Treaty on the Limitation of Anti-Ballistic Missile Systems, and the Interim Agreement

on Certain Measures with Respect to the Limitation of Strategic Offensive Arms, as well as other political documents determining relations between the two powers on the basis of principles of peaceful coexistence.

In the course of the third meeting of the Soviet and American leaders both sides arrived at the conclusion that it was necessary to firmly sustain and implement the main line stipulated in the documents signed in 1972-1973. In their sum total, the agreements concluded between the USSR and the USA comprise a broad basis for further developing Soviet-American relations and mutually advantageous cooperation.

During the talks main attention was given to questions of further lessening the war danger and limiting strategic arms. With due account to the fundamental documents in this field signed at the previous summits, agreement was reached on the limitation of the ABM systems of both countries, on a coordinated limitation of underground nuclear weapon tests, on further efforts aimed at limiting strategic offensive weapons, and on the adoption of measures aimed at excluding chemical weapons from the arsenals of states. All this means a substantial advance towards stronger peace and mutual trust, and enhances and deepens detente.

Of fundamental importance is the resolve of the United States and the USSR, recorded in the documents, to exert joint efforts to eliminate the danger of war and especially war involving the use of nuclear and other types of weapons of mass destruction, to limit and ultimately end the arms race, especially the strategic arms race, to consolidate detente and to spread it all over the world. The fulfilment by both sides of the commitments assumed will serve an effective means of safeguarding international security.

The new agreements on cooperation in the field of public health, energy, housing and other construction and especially the Long-Term Agreement on Facilitating Economic, Industrial and Technical Cooperation are a further major step towards expanding bilateral cooperation. The development of relations between the

two countries on the basis of full equality mutual advantage, the assumed commitments to respect the rights and interests of all states are an important factor of further improving the international situation and expanding international cooperation.

A successful conclusion of the Conference on Security and Cooperation in Europe will be of great importance for establishing stable peace on that continent. Both sides proceed from the assumption that the results of the talks will contribute to the speediest conclusion of the conference at summit level, this being in the interests of the peoples of Europe and the whole world.

Of great importance is the confirmation by both sides of their positions on a peaceful settlement in the Middle East on the basis of the known resolutions of the United Nations Security Council, meeting the lawful interests of all the peoples of the Middle East, including the Palestinian people, and the right to existence of all states in that area.

The Politbureau of the CPSU Central Committee, the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR and the Council of Ministers of the USSR note with satisfaction that the new Soviet-American meeting has become a major milestone in the history of relations between the USSR and the United States and has resulted in the attainment of a number of fundamental agreements on important problems of our time. The Soviet people unanimously support the results of these talks.

The Politbureau of the CPSU Central Committee, the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR and the Council of Ministers of the USSR state their resolve to work consistently for the implementation of the decisions of the 24th CPSU Congress, the Peace Programme adopted by it, and the concerted line of fraternal socialist countries in international affairs, to rebuff the intrigues of the aggressive imperialist forces, to strengthen the socialist community, to promote the further growth of the USSR's economic and political might, to raise the living standard of the Soviet people, and to facilitate in every way the safeguarding of lasting peace on earth and social progress of the peoples.

MINSK

1944—1974

If you go to Minsk today you will see as if reflected in a mirror the changes which have occurred in Byelorussia in the 30 years since its liberation from the Nazi invaders. The Nazis burned down and destroyed the city, but Minsk was reborn from the ashes. Today the capital of Byelorussia is a big industrial and cultural centre and one of the most beautiful cities in the USSR.

Recently Minsk has been awarded the title of Hero-city, the Order of Lenin and the Gold Star. This title is conferred on those cities of the Soviet Union whose working people displayed mass heroism and valour in defence of the country during the Great Patriotic War of 1941—1945.

THE STAR OF IVAN SAMBUK

Four hundred Byelorussians have been awarded the title of Hero of the Soviet Union for courage and valour displayed in fighting the Nazi invaders. I met one of them—Colonel Engineer Ivan Sambuk, Ret.—in the Byelorussian Museum of the History of the Great Patriotic War.

It happened to be a Sunday. In one of the halls the visitors were attracted by a 122 mm howitzer. Its shield bore an inscription which read:

«Howitzer No. 12667 served throughout the Great Patriotic War in continuous battles. Fire from this artillery piece helped destroy: tanks—7, armoured personnel carriers—18, machine-gun emplacements—89, permanent weapon emplacements—39.

«During the war the howitzer commander was Senior Sergeant Sambuk, Hero of the Soviet Union...»

Suddenly the museum guide said:

«Comrades, here is Hero of the Soviet Union Ivan Sambuk in person.»

When we turned round we saw a stocky well-built man. The Gold Star glittered on the lapel of his civilian jacket.

Filippkov, Pavel Ogilets, Kobo Botsvadze and Georgy Arakelyan. On the long and difficult route from Moscow to Prague the crew had to be replaced more than once. After the war our howitzer was taken to the museum as a relic of the war. I continued to serve in the army, completed the artillery school and became an officer.»

In the last few years before retirement Colonel Engineer Ivan Sambuk was an instructor at a military school. Upon retirement he carried on as an instructor. He is now conducting a course in electronics at the Minsk Radio Technical School.

Our conversation was brief — Ivan Sambuk had to hurry to meet a delegation from Canada. When he entered the hall he was welcomed with applause. Ivan gave a moving account of the war, telling the audience how he personally destroyed seven Nazi tanks. The Canadian guests expressed their respect for the veteran with stormy applause. He was one of the several million Soviet fighting men who saved mankind from the threat of Nazi slavery.

THE PARFYONENKO BROTHERS

Every morning the trams, buses and trolleybuses pulling up at the motor works discharge their passengers, who join the

Minsk today.

Photo by E. TRIGUBOVICH.

stream of people hastening to the factory gate.

The factory collective is one big closely-knit family. The Parfyonenko brothers—Vladimir and Ivan—belong to this family too. The elder brother Vladimir is a veteran of the last war. He started out as a private and ended the war as a major, intelligence officer of a motorised infantry regiment. In the hard war years he took part in the liberation of Byelorussia and its capital from the Nazi invaders. He was awarded two Orders of the Patriotic War, the Order of the Red Banner, the Order of the Patriotic War, the Order of the Red Star and numerous medals.

After the war Major of the Reserve Vladimir Parfyonenko came to work at the Minsk Motor Works. With time he became Head of the Production Planning Bureau of the Experimental

Department. For distinguished labour achievement he has been awarded the Medal for Distinction in Labour and the Medal for Valiant Labour.

The younger brother Ivan came to work at the factory after serving in the navy. It did not take Starshina 1st Class of the Reserve Ivan Parfyonenko long to master the trade of engine tester. He also won the trust of the collective. Ivan has been elected deputy to the City Soviet. A short while ago the title of Hero of Socialist Labour was conferred on him.

Ivan Parfyonenko said: «It is here in the laboratory of the experimental department that new engines are born. I have worked as engine tester for 28 years and several hundred engines have passed through my hands. Recently my brother and

I took part in a ceremony organised on the occasion of a jubilee celebration at our works.»

Ivan Parfyonenko attracts young workers (including those who have just been honourably discharged from the Soviet Army and Navy) like a magnet. Private of the Reserve Dmitry Kharkevich, has become an excellent tradesman. Acting on the advice of Ivan he completed a technical institute and is now engaged in writing a thesis for the degree of master of science. Private of the Reserve Valery Zakharov has become one of the best engine testers. Ivan Parfyonenko has educated dozens of such «apprentices.» At the works he has earned the title of instructor and educator of the younger generation.

Lieutenant-Colonel
L. RAKOVSKY.

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ВОПРОС И СОВРЕМЕННЫЙ МИР

Каждое новое поколение людей не по собственному усмотрению выбирает условия существования, а получает их в наследство от прошлых поколений. На этом веками создавшемся фундаменте оно изменяет и совершенствует свой образ жизни.

Всемирная история сложилась так, что человечество оказалось разделенным на множество государств, образовавшихся по национальному признаку.

Исследуя закономерности развития капиталистического общества, В. И. Ленин указал на две тенденции в национальном вопросе, свойственные этому обществу. Первая — пробуждение национальной жизни и национальных движений, формирование национального сознания, создание и усиление национальных государств, борьба против всякого национального гнета. Вторая — возрастание роли межнационального и международного обмена, ломка национальных перегородок, интернационализация производительных сил, экономической, политической, духовной жизни, способствующая сближению наций и развитию каждой из них. «Обе тенденции, — отмечал В. И. Ленин, — суть мировой закон капитализма. Первая преобладает в начале его развития, вторая характеризует зрелый и идущий к своему превращению в социалистическое общество капитализм».

Закон действия этих двух тенденций Ленин открыл и сформулировал перед первой мировой войной. Все последующее общественное развитие, особенно после второй мировой войны, полностью подтвердило его правильность.

В результате разгрома германского фашизма и японского милитаризма, образования мировой социалистической системы и мощного подъема национально-освободительного движения распалась колониальная система империализма. На ее развалинах возникли многие самостоятельные государства. В то же время под воздействием роста производительных сил, все большего совершенствования средств связи и сообщений усиливается интернационализация всей жизни человечества. Объективный ход развития ставит в повестку дня необходимость решения таких задач, как сохранение окружающей среды, освоение и разумное использование энергетических и других природных ресурсов, предупреждение и ликвидация наиболее опасных болезней, исследование Мирового океана и космоса. Решение всех этих задач требует объединенных усилий всех народов.

Советская внешняя политика, руководствующаяся ленинскими принципами мирного сосуществования, направлена к нормализации отношений между всеми странами независимо от их

социального строя, неукоснительному соблюдению их суверенных прав, к разрядке международной напряженности и установлению систематического делового сотрудничества.

Эта политика, основные положения которой изложены в Программе мира, принятой XXIV съездом КПСС, отражает объективные тенденции мирового социального прогресса, его стремление к единству национальных и интернациональных начал.

Вместе с тем марксизм-ленинизм считает, что полное разрешение национального вопроса невозможно в буржуазном обществе, расколотом на антагонистические классы. Национальное и интернациональное здесь находятся в неразрешимом противоречии. Именно это противоречие привело, например, к развалу Австро-Венгерской и Британской империи.

В наши дни исключительно остро стоит проблема белых и черных в США. Большинство трудового негритянского населения этой страны — рабочие. Установление их равноправия связано с освобождением социальным, а это уже выходит за пределы возможностей капитализма.

Как показывают многочисленные примеры и факты истории, разжигание национализма, антагонизма между нациями выгодно лишь господствующим эксплуататорским классам, действующим по правилу древнеримских рабовладельцев: «Разделяй и властвуй».

Что же касается людей труда, представителей прогрессивной интеллигенции, то они во все времена, во всех странах стремились к дружбе между народами. Александр Пушкин в обращении к польскому поэту Адаму Мицкевичу писал о том, что придет время, «когда народы, распри позабыв, в великую семью соединятся».

Но этим благородным мечтам тогда не суждено было осуществиться: для этого еще не было объективных условий. Они появились лишь с выходом на общественно-политическую арену рабочего класса, который в силу своей социальной природы свободен от национальных предрассудков. Его национальные идеи являются в то же время интернациональными. Дело освобождения рабочих и всех трудящихся от эксплуатации в своей стране требует братского единения и сотрудничества с трудящимися других стран. Только при этих условиях рабочий класс может выполнить свою великую историческую миссию — построить социализм, полностью уничтожить национальную обособленность и установить подлинное братство между различными нациями.

Правильность этих выводов марксистско-ленинской теории подтверждена опытом разрешения национального вопроса

в СССР и других социалистических странах. Советский Союз — самая многонациональная страна современного мира. Его населяют больше ста наций и народностей. Все вместе они составляют дружную братскую семью, отношения в которой характеризуются полным равноправием, отсутствием всякого гнета и дискриминации, взаимным уважением и сотрудничеством.

В первые же дни своего существования Советское государство провозгласило их равенство и суверенитет, отменило национальные ограничения и привилегии, обеспечило самоопределение наций и свободное их развитие. В написанной В. И. Лениным в январе 1918 года «Декларации прав трудящегося и эксплуатируемого народа», которая явилась основой первой Советской Конституции, говорилось, что Советская республика утверждает «на основе свободного союза свободных наций». Эта ленинская идея определяет все развитие Советского государства. СССР — добровольное объединение в едином государстве подлинно свободных и равноправных социалистических республик.

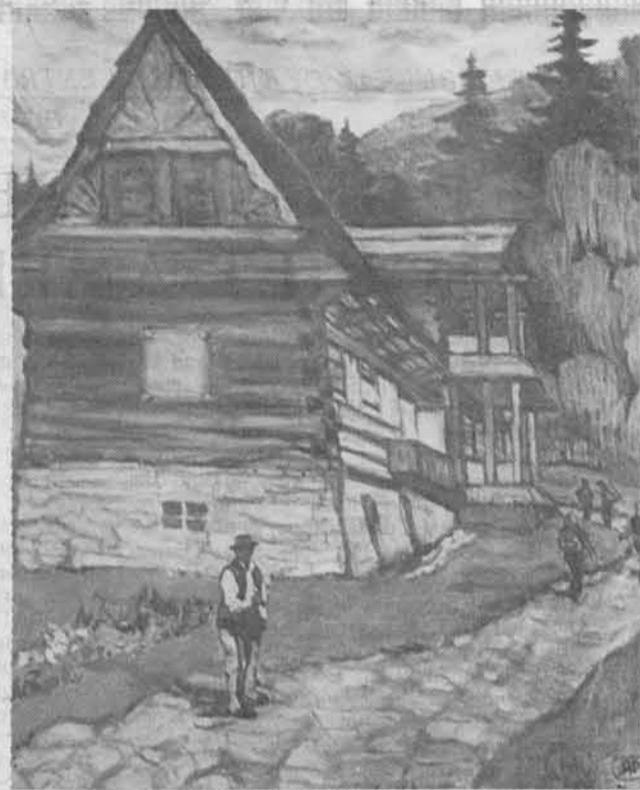
Каждый народ Советского Союза имеет свои национальные особенности, исторические традиции, культурные ценности, которыми заслуженно дорожит и гордится. Советский образ жизни отличает, прежде всего, отсутствие эксплуатации человека человеком, отсутствие угнетения одного народа другим. Объединение и сплочение равноправных народов в едином многонациональном государстве, их тесное сотрудничество в хозяйственном и культурном строительстве, расцвет их экономики и культуры — именно в этом проявляется решение национального вопроса в условиях социализма.

На современном этапе развития национальных отношений в СССР происходит интенсивный обмен материальными и духовными ценностями между братскими народами, формирование интернациональной культуры, всесторонний расцвет и сближение социалистических наций, имеющих единую Родину — созданный их общим трудом могучий Советский Союз.

Социализм не «отменяет» ни наций, ни национальных и патриотических чувств народов. Он ликвидирует лишь национальный антагонизм и вражду, не допускает ни превосходства, ни умаления одной нации перед другой. Социализм создает условия для гармоничного сочетания патриотических чувств и интернационального долга, открывает широкую дорогу для взаимного духовного обогащения и всестороннего развития, постоянного и все более тесного общения и сближения между нациями.

Василий СТЕПАНОВ,
АПН.

3 АПОШНІХ ВЕРНІСАЖАЎ

Увага Ядвігі Раздзялоўскай як мастака ўвесь час звернута да чалавека. Яна ўмее пранікнуць у душу, каб затым стварыць характар. Такія яе работы «Юная балерына», «Раніца» і іншыя.

Вытокі натхнення Я. Раздзялоўскай — у любові і давер'і да людзей, у тонкім успрыняцці прыроды. Але мастачка далёкая ад замілавання, сусальнасці і фальшы. Ад гэтага яе засцерагае сталасць таленту і густы, тое жыццё, якое ёй давалася прайсці.

Былі ў яе вучоба ў Варшаўскай мастацкай школе, вопытныя педагогі, былі горкія выпрабаванні вайной. У дзяцінстве і юнацтве засталіся старажытны польскі горад Замосце і Варшава. Другой радзімай стала Савецкая Беларусь. І аб гэтым са стрыманым хваляваннем гавораць на палотнах мастачкі бярозы, задумленыя захады сонца, звонкая палоска ракі, яловыя галінкі з буйнымі карычневымі шышкамі («Бярозкі», «Сакавік», «Беразняк», «Зіміні нацюрморт»). Ядвіга Раздзялоўская абыходзіцца з фарбамі беражна, нават скупа. Яна шукае і знаходзіць таны і паўтаны, нейкае асаблівае святло карціны, якое льецца нібы знутры.

Шырокае кола інтарэсаў мастачкі, вялікі дыяпазон тэм — аб гэтым сведчаць дзесяткі выставак, на якіх выстаўляліся палотны Ядвігі Раздзялоўскай. У гэтым пераконвае і выстаўка твораў мастачкі, прысвечаная 30-годдзю яе творчай дзейнасці, якая экспанавалася ў выставачнай зале Саюза мастакоў БССР.

НА ЗДЫМКАХ: работы Я. РАЗДЗЯЛОЎСКАЙ — «Дом-музей У. І. Леніна ў Белым Дунайцы»; «Раніца».

ЛЯ ВЫТОКАЎ СТЫЛЮ ФАЛЬКЛОР

Малады беларускі кампазітар Рыгор СУРУС, аўтар сімфанічных і інструментальных твораў, піша аперэту «Несцерка».

Маладосць — перыяд станаўлення творчай індывідуальнасці, час, калі асабліва інтэнсіўна ідзе работа думкі. Што гэта так, сведчыць творчасць маладога беларускага кампазітара Рыгора Суруса.

Дыпломная работа здольнага юнака пры заканчэнні Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі — Першая сімфонія. Ён не выпадкова звяртаецца да гэтай формы буйнога жанру. Сурус лічыць, што менавіта сімфанічнаму мысленню да-

ступны аналіз сучаснасці ва ўсёй яе складанасці і разнастайнасці.

Сурус — кампазітар рамантычнай вобразнасці. Але рамантызм яго не прамы, не адкрыты, ён хутчэй нагадвае мяккі лірызм. У гэтым праяўляецца натура кампазітара, парывістая і эмацыянальная, але адначасова і стрыманая, схільная шукаць зусім няпростыя хады для выражэння пачуццяў.

Малады кампазітар мае схільнасць да інструментальнай музыкі, таму і дасягнуў у ёй найбольшых поспехаў. Асобна можна вылучыць сімфаніету для камернага аркестра і канцэрт для скрыпкі з аркестрам. Кожны твор уяўляе сабой

новую ступень у вобразным пазнанні жыцця.

Канцэрт для скрыпкі з аркестрам упершыню прагучаў на маладзёжным пленуме Саюза кампазітараў Беларусі. Агульны тон яго светлы, глыбока аптымістычны. У фінале канцэрта пануе стыхія руху. Музыка ўвасабляе кіруючую энергію, унутраную сілу ў спалучэнні з лёгкасцю і рухавасцю.

Асабліва ўвага кампазітара да фартэпіяна, ім напісаны цыкл «6 настроў», саната, некалькі дзіцячых п'ес.

Чалавек, які ведае, што ён хоча сказаць, можа гаварыць проста, а можа і складана, — адзначае кампазітар. — Лепш сказаць прасцей. Для мяне галоўнае — праўдзіва выказаць свае думкі, таму я імкнуся выкарыстаць тыя выразныя мастацкія сродкі, якія здаюцца мне патрэбнымі ў даны момант. Дэталь, вобраз — гэта сродкі мастака. Ён выбірае іх у адпаведнасці з задумай, ён іх гаспадар.

...Залу філармоніі запоўнілі дзеці. Як

прымуць маленькія слухачы музыку, напісаную спецыяльна для іх? Не спадабаецца, надакучыць — пачнуць шумець, што ім да філарманічнага этыкету. Але канцэрт, у якім гучала кантата Рыгора Суруса на вершы Сяргея Міхайлава «Упарты Фама», быў вельмі прыхільна сустрэты дзіцячай аўдыторыяй. Ды і хор хлопчыкаў сярэдняй спецыяльнай музычнай школы пры Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі выконваў гэты твор з асалодай.

Музыку для дзяцей пісаць цяжка, чым для дарослых, — гаворыць Сурус. У іх прагны, уважлівы слых і зрок. У той жа час яны валодаюць некаторым вопытам дарослых. Вось чаму такая вялікая адказнасць кампазітара перад дзецьмі. Дзіцячы характар пачынае фарміравацца з першага жадання стаць на бок добрага, справядлівага. Такія пачуцці павінна абудзіць мастацтва, і музыка іграе тут вялікую ролю.

У сваёй творчасці Рыгор Сурус ажыццяўляе гэтае крэда. Ён імкнецца знайсці

СЫН НАРОДА І ЯГО ПЯСНЯР

Чыльскі паэт Пабла Нэруда не дажыў да свайго 70-годдзя. Мужны камуніст, актыўны барацьбіт за мір, ён да самых апошніх мінут змагаўся за шчасце чыльскага народа. Пасля фашысцкага путча ў Чылі ён працягваў пісаць палымныя вершы. Апошнія радкі твора, які застаўся няскончаным, прысвечаны прэзідэнту Сальвадору Альенде. Смерць Нэруды ўзрушыла ўвесь свет. Не зважаючы на салдацкія аўтаматы, сотні чыльцаў спявалі ля яго магілы «Інтернацыянал».

Творчасць выдатнага чыльскага паэта блізка і дарагая савецкім людзям. У нас у краіне яго кнігі выдаваліся больш за 30 разоў на 11 мовах народаў СССР. Яны сталі неад'емнай часткай нашага духоўнага багацця. 70-годдзе Пабла Нэруды шырока адзначаецца ў Савецкай краіне. Творчасць паэта-барацьбіта, прасякнутая ідэямі гуманізму, гнейным пратэстам супраць ворагаў свабоды і міру, зайсеўды з намі.

Пабла НЭРУДА

ТАКОЕ МАЁ ЖЫЦЦЕ

Неразлучны песня з абавязкам:
я не належу сам сабе ніколі,
я падзяляю болі і пакуты
усіх пакунікаў — бо то й мае пакуты,
бо не магу я жыць і не аддаць
сябе ўсяго прыгнечаным, бяспраўным:
я — сын народа і яго пясняр,

у песнях маіх — смутак і хвала.
Мне кажучь: ты належыш цемры.
Магчыма, але я йду да святла.
І больш за ўсё цяноу я прастату,
не знойдзеце мяне сярод паперак,
не знойдзеце — бо я сярод людзей,
яны адкрылі мне ўвесь сэнс жыцця.

ЗАУТРАШНІ ДЭНЬ КАРЫБСКАГА МОРА

Чыстая моладзь шматпакутнага мора,
маладыя камуністы сучаснасці,
з кожным днём вас будзе ўсё больш і
больш, вы вызваліце
мора ад тыраніі.

І аднойчы мы зможам сустрэцца,
і мая паэзія вольна
залунае над вамі.
Сябры, я чакаю гэты радасны дзень.
Пераклад Х. ЖЫЧКІ.

ЛАЎРЭАТАМ V Міжнароднага конкурсу імя Чайкоўскага стаў саліст тэатра оперы і балета БССР Аляксандр Дзедзік. Гэта імя пакуль мала вядома аматарам мастацтва. Ён спяваў у хоры тэатра, затым вучыўся ў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі.

У першым туры конкурсу А. Дзедзік выканаў рамансы П. Чайкоўскага «Салавей» і «Зной, як раней, адзін». У другім — арыю Вадзімона з оперы «Аяланга» і раманс «Навошта».

— Удзел у такім адказным конкурсе — вялікі гонар для спевака, — сказаў малады лаўрэат. — І першае слова падзякі я хацу сказаць свайму педагогу, народнаму артысту БССР Зюванаву. Чацвёртае прэмія і званне лаўрэата да многага абавязваюць. Я зраблю ўсё, каб нічым не расчараваліся ва мне, таму што ў новым сезоне я ўпершыню пайстану перад імі як саліст беларускай оперы.

ДА 30-ГОДДЗЯ вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў ўсесаюзная фірма «Мелоды» выпусціла сучасныя дыскі. На чатырох доўгаіграючых пласцінках запісаны творы беларускіх кампазітараў у выкананні акадэмічнай харавой капелі, народнага хору, сімфанічнага аркестра БССР, хору Беларускага радыё і тэлебачання і салістаў рэспублікі.

КВАРТАТ «Купалінка» Беларускага політэхнічнага інстытута стаў лаўрэатам міжнароднага фестывалю мастацкай самадзей-

навы мастацкія прыёмы, хады, якія зрабілі яго музыку цікавай і даступнай. Так, у кантаце ён выкарыстоўвае прыём меладэкламацыі. Выразная кампазіцыя, запамінальны дынамічны сюжэт, яркія лакалізаваныя музычныя характарыстыкі — вось тое, што ўласціва твору і што вызначае яго асаблівасці. Так сакавіта, трэпна пададзены музычны партрэт Упартага Фамы, што персанаж перастае быць сімвалам, павучальнай алегорыяй, становіцца часткай дзіцячага свету.

Праца над кантатай «Упарты Фам» пачалася, што ў Суруса яркае музычна-драматычнае пачуццё. Таму зусім зразумела яго рашэнне паспрабаваць свае сілы ў музыцы для тэатра. Кампазітар напісаў музыку да камедыі В. Вольскага «Несцерка», якую паставіў Тэатр юнага лепедача. А па сёмай карціне гэтай п'есы кампазітарам створана вакальна-танцавальная сюіта «Сваток», за якую на конкурсе маладых кампазітараў аўтар атрымаў званне лаўрэата Усесаюзнага фестывалю савецкай моладзі.

насці тэхнічных вышэйшых навучальных устаноў краіны «Студэнцкая вясна-74».

У МАГІЛЕВЕ, у выставачнай зале гарадскога дома культуры, дэманстравалася перасойная экспазіцыя першай Усесаюзнай студэнцкай выстаўкі мастацкай фатаграфіі, арганізаванай Вільнюскім дзяржаўным універсітэтам і Таварыствам фотамастацтва Літоўскай ССР.

Былі прадстаўлены 183 работы 67 аўтараў з 23 гарадоў краіны. Вялікую ролю ў падрыхтоўцы гэтай выстаўкі адыгралі факультэты грамадскіх прафесій, якія створаны ў многіх вышэйшых навучальных установах і аб'ядноўваюць на сваіх аддзяленнях студэнтаў — аўтараў фатаграфіі. А ініцыятарам выстаўкі выступіў факультэт грамадскіх прафесій Вільнюскага універсітэта.

ТВОРЧАЯ студыя «Фота і жыццё» Саюза журналістаў БССР выпусціла альбом-выстаўку «Беларусь партызанская».

Альбом багата ілюстраваны. Побач з унікальнымі фатаграфіямі часоў вайны, партрэтамі беларускіх партызан — здымкі, на якіх адлюстраваны прадстаўнікі многіх народаў Савецкага Саюза, што плячю ў плячо змагаліся супраць агульнага ворага на тэрыторыі Беларусі.

Асобным раздзелам выдзелена тэма «Вызваленне Беларусі летам 1944 года», дзе расказваецца аб удзеле партызан у паслявоенным правядзенні аперацыі «Бягуніца».

У ВЕРЦЯЛІШКАХ, цэнтральнай сядзібе калгаса «Прагрэс» Гродзенскага раёна, ідуць здымкі новай беларускай музычнай кінакамедыі «Ясь і Яніна» па сцэнарыю А. Асіпенкі і С. Палякова. Рэжысёр-пастаноўшчык — Ю. Цвяткоў, вядомы гледачам па фільмах «Паўлінка» і «Снягурка». У фільме прымае ўдзел папулярны вакальна-інструментальны ансамбль «Песняры».

У сюіце цікава выкарыстаны беларускія народныя песні. Наогул, фальклор стаў для Р. Суруса вытокам стылю, менавіта вытокам, бо кампазітар не ставіць сваёй мэтай капіраванне яго ўзораў. Ён умее так асэнсаваць фальклорныя мастацка-выразныя сродкі, што яны становяцца яго ўласнай музычнай мовай. Гэта адчуваецца амаль ва ўсіх творах маладога кампазітара: у другой частцы Першай сімфоніі з яе распрацоўкай фальклорнай тэмы, у першай п'есе з «б настраў», дзе лёгка і арганічна ўсплывае мелодыя «Пасеялі дзеўкі лён», у першай частцы сімфанеты з апрацоўкай народнай песні «Гусі».

Зараз кампазітар працуе над аперамай «Несцерка».

— П'еса «Несцерка» мяне вабіць шырокім ахопам народнага жыцця, — гаворыць Рыгор Сурус, — сваім сакавітым гумарам, песеннасцю. Яна нібы сама спявае. І таму працую з задавальненнем, з асалодай.

С. ДУБОУСКАЯ.

«ЮНАЦТВА ПАЛЕССЯ»

Фестываль эстраднай музыкі «Юнацтва Палесся» стаў традыцыйным. Салігорск штогод прымае самадзейныя эстрадныя аркестры і вакальна-інструментальныя ансамблі не толькі з Беларусі, але і з суседніх рэспублік. Сёлетні фестываль праходзіў асабліва ўрачыста: ён быў прысвечаны 30-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Аднавадзена фарміраваўся і рэпертуар самадзейных калектываў. Шмат гучала песень і інструментальных твораў, якія адлюстроўваюць гераічную барацьбу беларускага народа з жорсткімі і бязлітаснымі ворагам, услаўляюць подзвігі народных месціцаў і воінаў Савецкай Арміі.

Галоўны прыз фестывалю «Палескі крыштал» прысуджаны самадзейнаму аркестру «Эўрыка» з Баранавіч. Гэта цікавы, своеасаблівы калектыв, які мае складаны, разнастайны рэпертуар і высокую выканаўчую тэхніку. Салісты выконваюць беларускія, магдаўскія, літоўскія мелодыі, з вялікім густам аркестраваныя і свежа пададзеныя. У папярэднія гады аркестр атрымліваў у Салігорску дыпломы ШІ і ІІ ступені, а цяпер заваяваў першае месца.

Сярод вакальна-інструментальных ансамбляў лепшым названы ансамбль Гомельскага шклозавода імя Ламаносава. У яго выкананні цёпла і пранікліва гучаць песні Ігара Лучанка, Юрыя Семянякі, рускія і беларускія народныя песні. Калектыв добра падрыхтаваўся да творчага спаборніцтва. Дарэчы, з гэтай конкурснай праграмай ён неўзабаве выязджае ў Чэхаславакію па запрашэнню чэшскіх шклозавараў, дзе дасць шэраг канцэртаў. Гамельчане таксама атрымалі прыз «Палескі крыштал».

Журы вызначыла трох лепшых вакалістаў фестывалю. Салігорскім гледачам і гасцям шахцёрскага горада вельмі спадабаўся моцны і свежы барытон Пятра Камарука з горада Ковеля Валынскай вобласці, які прадэманстраваў высокае вакальнае майстэрства. У яго выкананні абавязковая

лесня фестывалю «Край мой палескі» кампазітара І. Кузняцова была адзначана спецыяльным прызам.

Шчырая, напасрэдная манера выканання, звонкі, празрысты голас, прывабная сцэнічная знешнасць дапамаглі стаць зоркай фестывалю маладой спявачцы з горада Прылуки Чарнігаўскай вобласці Лілі Нусбаўм.

Поспех украінскіх самадзейных вакалістаў падзяліла самадзейная Надзея Лупекіна. Беларускай народнай песня «А ты ехаў» у яе выкананні набыла своеасаблівыя, чароўныя рысы. Хораша праспявала яна і песню «Белая Русь» Ю. Семянякі.

Лепшым самадзейным кампазітарам фестывалю прызнаны Эдуард Герасімовіч з Астрашынска-Гарадоцкага сельскага дома культуры. Яго песні «Хатынская ноч» і «Палеская шахцёрка» вызначаюцца мяккім лірызмам і ўдалай нацыянальнай афарбоўкай.

Парадаваў слухачоў і вакальна-інструментальны ансамбль «Раніца» Мядзельскага раённага дома культуры. Саліст Уладзімір Якуцін узнагароджаны прызам за лепшае выкананне патрыятычнай песні, а вакальнае жаночае трыо названа лепшым трыо фестывалю «Юнацтва Палесся».

Эстрадны аркестр Салігорскага палаца культуры гарнякоў, які доўгі час утрымліваў першынство, заняў толькі другое месца, хаця яго мастацкі кіраўнік В. Старавойтаў адзначаны як лепшы дырыжор.

Фестываль паказаў узросшае майстэрства аматараў эстраднай музыкі. Амаль не было надакучлівага грукату электрагітар, гучных шлягераў і іншай эстраднай безгустоўшчыны. Цікавымі былі вядучыя праграм.

Ад імя журы дырэктар Мінскага абласнога дома народнай творчасці У. Таран запрасіў самадзейных артыстаў прыняць удзел ў фестывалі будучага года. У Палацы культуры камбіната «Беларуськалій» адбыліся канцэрты пераможцаў.

М. АЛТУХОЎ.

БАЛГАРСКАМУ ЧЫТАЧУ

Балгарскае выдавецтва «Народна культура» выпусціла зборнік паэзіі Анатэля Вялюгіна ў серыі «Савецкія паэты». Аўтар прадмовы паэт Найдан Выхаў цёпла і добрамысліва адгукаецца аб творчасці беларускага паэта, які «шчыра перажывае разам са сваім народам яго радасць і сум, спявае светлыя песні аб яго подзвігах, пэндзлем чужоўнага мастака пераносіць на маленькія палотны строг багатыя барвы беларускай зямлі. Ён спявае аб выпакутаваным і перажытым». Выхаў адзначае папулярнасць вершаў і паэм А. Вялюгіна ў нашай краіне і за яе межамі.

Вершы і ўрывак з паэмы «Вецер з Волгі» пераклалі Найдан Выхаў, Пярван Стэфанаў, Іван Давыдкаў.

УЗНАГАРОДЖВАЮЦА ПАРКІ

Пададзены вынікі Усесаюзнага агляду-конкурсу архітэктуры і добраўпарадкавання парку, арганізаванага Міністэрствам культуры СССР, ВДНГ, Саюзам архітэктараў СССР і іншымі арганізацыямі.

У аглядае-конкурсе прынялі ўдзел наля тысячы паркаў, 63 з іх прызнаны лепшымі і адзначаны узнагародамі ВДНГ. Дыплама трэцяй ступені ўдастоены Мінскі парк імя Янкі Купалы.

За высокую якасць праектнага рашэння парку культуры і адпачынку імя Фрунзе ў горадзе Віцебску узнагароджаны атэстам першай ступені інстытут «Белнаунпраст», а аўтарам праекта прысуджаны сярэбраны і бронзавы медалі.

За актыўны ўдзел у добраўпарадкаванні, рэканструкцыі і утрыманні паркаў атэстам першай ступені ВДНГ будучы ўручаны Мінскаму і Віцебскаму гарвыканномам.

Больш як 80 навінак выпусціць сёлета Брэсцкая фабрыка сувеніраў. Распісныя шкатулкі, матрошкі, вясёлыя персанажы з беларускіх народных казак, зробленыя ў Брэсце, ахвотна купляюць госці нашай рэспублікі. Добрым попытам карыстаюцца яны і ў Францыі, Англіі, ЗША, Італіі, Чэхаславакіі і іншых краінах.

НА ЗДЫМКУ: галоўны інжынер фабрыкі А. ЛАЗУТА (другі справа) і члены мастацкага савета Я. ДЖУРАНЮК, М. СМЯЯН і Я. ЛЮБЛЕУ адбіраюць сувеніры на рэспубліканскі кірмаш.

Фота В. ГЕРМАНА.

ТАК МЫ ОТДЫ- ХАЕМ

Как быстро летит время! Вот только-только были первая встреча, первые знакомства, а уже кажется, что эти мальчики и девочки всегда знали друг друга, всегда шумели над их домиками, убаюкивая, душистые сосны, всегда они поднимались утром по звуку пионерского горна.

У ребят из-за рубежа было много экскурсий в Минск, ездили они в Хатынь, поедут в колхоз, но основное время они проводят в пионерском лагере, который на месяц стал их родным домом.

Несколько снимков, которые мы помещаем сегодня, рассказывают о том, как отдыхают, чем занимаются дети в лагере. После нескольких дней проливного дождя установилась хорошая погода. Скорей на Минское море, под ласковые лучи июльского солнца (снимок 1). В лесу ребята нашли вывалившегося из гнезда птенчика. «Бедненький, мы заменим тебе маму!» (снимок 2). Ну, и, пожалуй, самое любимое занятие ребят — спорт. Тут играют в футбол, в волейбол, в ставшую уже традиционной и самой любимой игрой ребят — пионербол. Судит игру Юра ХРУЛЕВ (снимки 3,4).

Фото Г. ЛИХТАРОВИЧА.

СПАРТАКИЯДА НАЗЫВАЕ ЧЭМПІЁНАЎ

Амаль два тыдні працягвалася ў беларускай сталіцы Усесаюзная спартакіяда студэнтаў інстытутаў фізічнай культуры. У спарборніцтвах прынялі ўдзел 21 спартыўная вышэйшая навучальная ўстанова краіны. У Мінск прыехала каля трох тысяч студэнтаў з 12 саюзных рэспублік, Масквы і Ленінграда.

Мінск не выпадакова быў абраны для правядзення такіх буйных спарборніцтваў. У горадзе сёння 12 стадыёнаў, 17 басейнаў, 271 спартыўная зала. У беларускай сталіцы 280 тысяч чалавек рэгулярна займаюцца фізкультурай і спортам. Горад ужо даўно стаў месцам буйнейшых спартыўных спарборніцтваў. Толькі ў гэтым годзе тут адбыліся чэмпіянат свету па біятлоне, міжнародныя спарборніцтвы па скачках на батуте і пяціборству, чэмпіянат краіны па мастацкай гімнастыцы і фехтаванню.

Спартакіяда прыняла старт на розных спартыўных арэнах Мінска. На стадыёне «Дынама», напрыклад, спарборнічалі лёгкаатлеты. Першы поспех камандзе Беларускага інстытута фізкультуры прынес Аляксандр Жыдкіх. Ён выйграў фінальны забег на 100 метраў — 10,3 секунды; на трэцім месцы таксама прадстаўнік нашай каманды Уладзімір Лавецкі. Яны ж занялі адпаведна першае і другое месцы ў бегу на 200 метраў.

Гарачыя паяднікі праходзілі на фехтавальных дарожках. Пераможцам у фехтаванні на шаблях стаў беларускі спартсмен Сяргей Прыходзька, Чэмпіёнскага звання ўдастоена і каманда нашых фехтавальшчыц.

Вялікага поспеху дабыліся беларускія барцы вольнага стылю. Удала выступілі на спартакіядзе нашы лёгкаатлеты, баксёры, гімнасты, валеібалісты, майстры класічнай барацьбы.

У агульнакамандным заліку пераможцам спартакіяды стаў калектыў Беларускага інстытута фізічнай культуры — 1 072 ачкі. На другім месцы ленінградцы (930 ачкоў), на трэцім — масквічы (888 ачкоў).

Усесаюзная спартакіяда студэнтаў інстытутаў фізічнай культуры спрыяла росту спартыўнага майстэрства яе ўдзельнікаў. Такія спарборніцтвы стануць традыцыйнымі ў нашай краіне.

У. ВЯРХОЎСКИ.

Парад спартсменаў, прысвечаны адкрыццю Усесаюзнай спартакіяды.

У КАЛЕНДАРЫ НЕ АДЗНАЧАНА

Тэлефон у тэлефоннае ўраду і тэлебачання, выкладчык інстытута В. Карпілаў — з тых, першых.

— А як жа! Твой голас ды не пазнаць...

Званіў Ілья Курган, дыктар Беларускага радыё, голас якога штодзённа гучыць у эфіры і знаёмы мільёнам людзей.

— Хочаш яшчэ два галасы? Аднак не буду інтрыгаваць — побач са мной Аляксандр Іванавіч Бутакоў і Віктар Рыгоравіч Карпілаў.

— Салідныя ж сталі вы, браткі: Аляксандр Іванавіч, Віктар Рыгоравіч...

— Таму і звонім, што яшчэ раз усвядомілі сваю саліднасць. Напомніў каляндар. Табе ён ні аб чым не напомніў?

— Ба, а спраўды! Ну, што ж — віншую...

Так, каляндар — ці дзякаваць, ці сердаваць на яго за гэта — бяспасна робіць сваю справу. І побач з важнымі юбілейнымі датамі, якімі ўсе мы ў апошні час жывём, адлічыў і гэтую, скромную, не адзначаную на яго лістку.

25 гадоў назад Беларускі тэатральны (тады яшчэ толькі тэатральны, тэатральна-мастацкім ён стаў пазней) інстытут выпусціў першую групу выхаванцаў. Выдаў ім дыпламы аб вышэйшай акцёрскай адукацыі.

Таварышы, якія пазванілі мне, — заслужаны артыст рэспублікі, мастацкі кіраўнік дыктарскай групы радыё, дацэнт тэатральна-мастацкага інстытута І. Курган, кандыдат мастацтвазнаўства, дэкан факультэта таго ж інстытута А. Бутакоў, заслужаны дзеяч мастацтваў, рэжысёр Бе-

лорускага тэлебачання, выкладчык інстытута В. Карпілаў — з тых, першых.

А яшчэ — галоўны рэжысёр Беларускага тэлебачання, заслужаны дзеяч мастацтваў В. Станкевіч, кандыдаты мастацтвазнаўства Э. Герасімовіч і А. Лабовіч, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР, актрысы Р. Сакалова, Л. Федчанка, Д. Чалая, якія працуюць у розных тэатрах краіны, рэжысёры тэлебачання І. Ганусевіч і Е. Мінякова, рэжысёр радыё Т. Старасценка, выкладчык культуры тэлебачання М. Калачык.

Вось, здаецца, і ўспомніў імянна амаль увесь невялікі выпуск. Так здарылася, што першую заметку аб гэтай першай групе студэнтаў тэатральнага (дакладней, аб дзвюх групах: адну вучыў тады акцёрскаму майстэрству старэйшына беларускай рэжысуры Е. Міровіч, другую — вопытны выкладчык С. Новак) напісаў і надрукаваў у газеце я, сам яшчэ студэнт факультэта журналістыкі. Як цяпер бачу пакойчыкі, адведзеныя інстытуту ў службовай частцы опернага тэатра (Мінск быў пасляваенны, разбураны), і ў пакойчыках па-добраму апантаных энтузіястаў. У большасці ззаду важкія старонкі біяграфіі — фронт, партызанскі атрад, працоўныя вахты ў ваянным тыле. Але ў тымніцы выбранай прафесіі пранікаюць яны па-янаму заміраючы, нясмела...

Праляцелі чатыры гады, і ў зале з неіснуючай, толькі ўяўнай сцэнай курс паказваў дыпломныя спектаклі — «Мяшчан»

Уладзімір МЕХАЎ.

Праляцелі чатыры гады, і ў зале з неіснуючай, толькі ўяўнай сцэнай курс паказваў дыпломныя спектаклі — «Мяшчан»

ГУМАР

Будзьце беларускі гумарыст Цудамір прысутнічай пры размове на адну з вечных тэм — аб шлюбе і разводах.

— Калі б нашы мужчыны былі разумнейшымі, то разводы адбываліся б не так часта, — сказала адна жанчына.

— Сумняваюся. Калі б мужчыны спраўды былі больш разумнымі, тады яны б значна менш жаніліся.

— Адзін габравец разбагацеў і паехаў у Парыж. Перад ад'ездам ён абяцаў родным, што будзе рэгулярна прысылаць паштоўкі з відамі вялікага горада. Дойга ад яго нічога не было.

Нарэшце ён прыслаў паштоўку з адлюстраваннем Эйфелевай вежы. На заароце паштоўкі габравец напісаў: «Гэта Эйфелева вежа. З яе відаць усё астатняе».

Аднойчы габравец атруціўся кайбасой. Урач выпісаў яму рэцэпт, і хворы прыйшоў з ім да кайбасніка.

— Вы памыліліся, — сказаў кайбаснік. — Тут не аптэка.

— Ніякай памылкі. Імяна ў вас я купіў кайбасу, пасля якой мне спатрэбілася лякарства, — адказаў габравец.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП,
ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82,
33-65-84, 33-03-15, 33-65-91,
33-15-15.

Ордэна Працоўнага Чырвонага
Сцяга друкарня Выдавецтва
ЦК КП Беларусі.
Зак. № 983.